

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

Warszawa, 05-11-2020 r.

Adam Bodnar

XI.543.40.2020.JS

Pan
Mateusz Morawiecki
Prezes Rady Ministrów
ePUAP

Szanowny Panie Premierze,

Jako Rzecznik Praw Obywatelskich, pełniący na podstawie przepisów ustawy z dnia 3 grudnia 2010 r. o wdrożeniu niektórych przepisów Unii Europejskiej w zakresie równego (Dz. U. z 2016 r. poz. 1219, z późn. zm.) również funkcję niezależnego organu do spraw równego traktowania, chciałbym wyrazić moje zaniepokojenie i zdziwienie doniesieniami medialnymi, z których wynika, że rząd planuje zakup samochodów do jednostek administracji publicznej, którego koszty mają zostać pokryte ze środków Funduszu Azylu, Migracji i Integracji Unii Europejskiej (dalej: FAMI lub Fundusz)¹. Samochody mają m.in. być przekazane do dyspozycji instytucji, które – jak wynika z mojej najlepszej wiedzy – dotychczas nie realizowały działań z zakresu wsparcia integracji migrantów i migrantek w Polsce, tj. do Głównego Inspektoratu Ochrony Roślin i Nasiennictwa, Urzędu Miar, czy Wyższego Urzędu Górniczego.

Przypominam uprzejmie, że zgodnie z art. 3 pkt 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 516/2014 z dnia 16 kwietnia 2014 r. ustanawiającego Fundusz Azylu, Migracji i Integracji, zmieniającego decyzję Rady 2008/381/WE oraz uchylającego decyzje Parlamentu Europejskiego i Rady nr 573/2007/WE i nr 575/2007/WE oraz decyzję Rady 2007/435/WE, **celem Funduszu jest przyczynianie się do skutecznego zarządzania przepływami migracyjnymi oraz do realizacji, wzmocnienia i rozwoju wspólnej polityki w zakresie azylu, ochrony uzupełniającej i ochrony czasowej oraz wspólnej polityki imigracyjnej z pełnym poszanowaniem praw i zasad zapisanych w Karcie praw podstawowych Unii Europejskiej. Rozporządzenie wskazuje, że Fundusz ma**

¹ Zob. <https://wyborcza.pl/7,155287,26465022,rzad-kupuje-308-nowych-limuzyn-za-pieniadze-z-unijnego-funduszu.html>

za zadanie wspierać działania skierowane na zagwarantowanie migrantom i migrantkom pomocy materialnej, w tym pomocy na granicy, kształcenia, opieki zdrowotnej i psychologicznej, zapewnianie doradztwa i pomocy w takich obszarach, jak zakwaterowanie, środki utrzymania, poradnictwo w kwestiach administracyjnych i prawnych.

Planu zakupu ponad 300 samochodów nie sposób uznać za realizację tak określonych zadań, nawet jeśli docelowo przynajmniej część nabytych pojazdów miałyby trafić do urzędów i instytucji publicznych zajmujących się szeroko rozumianą problematyką migracji. Wydaje się, że **organy administracji publicznej**, właściwe w sprawach dotyczących wspomnianej problematyki, **stoją dzisiaj przed poważniejszymi wyzwaniami, niż brak środków transportu.** Warto choćby wspomnieć o **przewlekłościach w toczących się przed wojewodami oraz Urzędem ds. Cudzoziemców postępowaniach o udzielanie cudzoziemcom zezwoleń na pobyt na terytorium Polski.** Dla przykładu, w województwie dolnośląskim średni czas oczekiwania cudzoziemca na wydanie zezwolenia na pobyt czasowy to **397 dni.** W województwie wielkopolskim na uzyskanie zezwolenia na pobyt rezydenta długoterminowego UE cudzoziemiec musi oczekiwać średnio aż **489 dni.** Nie są to przypadki odosobnione. Warto przy tym zauważyć, że środki FAMI trafiały już do wojewodów i jakkolwiek nie rozwiązały problemu przewlekłości, to z pewnością przyczyniły się do usprawnienia obsługi interesantów. Właściwe lokowanie środków FAMI jest zatem konieczne dla poszanowania praw cudzoziemców i ich rodzin, w tym prawa do dobrej administracji. Trudno zatem stwierdzić, dlaczego w obecnej sytuacji, w dobie kolejnych kryzysów humanitarnych na świecie i rosnącej skali migracji, okresowo tylko zatrzymanej przez pandemię, podejmowane są decyzje, które prowadzić mogą *de facto* do zarządzania środkami Funduszu niezgodnie z jego celem.

W tym kontekście pragnę podkreślić, że od wielu lat organizacje pozarządowe w Polsce, udzielające migrantom wsparcia prawnego, psychologicznego i integracyjnego, podnoszą, że nie mogą liczyć na skuteczną pomoc ze środków FAMI. Jak wskazują autorzy raportu *Fundusze europejskie i ich rola we wspieraniu integracji cudzoziemców w Polsce*², wstrzymanie środków z FAMI w latach 2016 - 2017, czy też przekierowanie ich w całości wyłącznie do wojewodów, powoduje m.in.: znaczne ograniczenie wsparcia prawnego i integracyjnego dla cudzoziemców, ograniczenie możliwości prowadzenia monitoringów przestrzegania praw cudzoziemców i litygacji strategicznej w sprawach o kluczowym znaczeniu dla ochrony ich praw, brak ciągłości i stabilności działań integracyjnych prowadzonych przez organizacje społeczne oraz samorządy oraz rozpad wykwalifikowanych zespołów składających się m. in. z prawników, adwokatów,

² Raport dostępny na stronie: <https://interwencjaprawna.pl/>

psychologów, doradców integracyjnych, tłumaczy. Raz jeszcze podkreślę: wszystkie te zadania, odpowiadające przeznaczeniu FAMI, są zdecydowanie bardziej potrzebne, niż **wyposażenie urzędów w nową flotę samochodów**. Wskazane zadanie **nie powinno być finansowane ze środków FAMI jako niezgodne z, co najmniej, kryterium celowości**.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 13 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 15 lipca 1987 r. o Rzeczniku Praw Obywatelskich (Dz. U. z 2020 r. poz. 627), zwracam się do Pana Premiera z prośbą o ustosunkowanie się do ww. doniesień medialnych oraz o przedstawienie wyjaśnień, jaki jest cel i uzasadnienie finansowania ww. projektu w ramach FAMI. Jeśli doniesienia medialne się potwierdzą, na podstawie art. 16 ust. 1 przywołanej wyżej ustawy, proszę Pana Premiera o rozważenie, czy z uwagi na wskazane przeze mnie powody, środki FAMI nie powinny zostać przekazane na działania zmierzające do rzeczywistej poprawy sytuacji migrantów i migrantek w Polsce. Jednocześnie proszę o powiadomienie, czy w latach 2015 – 2020 z Funduszu były finansowane lub współfinansowane inne zakupy dotyczące wsparcia materialnego dla organów administracji publicznej.

Z poważaniem

Adam Bodnar

Rzecznik Praw Obywatelskich

/-podpisano elektronicznie/